

Олена Пода,
к. філол. н., доц. (Запоріжжя)

ГЕНДЕРНІ СТУДІЇ У НАЦІОНАЛЬНІЙ ЖУРНАЛІСТИЦІ: ДОРОБОК КАФЕДРИ ІСТОРІЇ ЖУРНАЛІСТИКИ

Гендерні студії стали невід'ємною складовою дослідницького дискурсу в Україні. Історики, психологи, філологи, філософи, соціологи активно аналізують гендерний контент України [8]. Зацікавлені у його вивченні й українські журналістикознавці.

У цьому контексті не можна не оцінити внесок кафедри історії журналістики Інституту журналістики КНУ імені Тараса Шевченка у розвиток гендерного журналістикознавства, практичної журналістики, гендерної просвітницької діяльності.

За останнє десятиліття професорсько-викладацьким складом кафедри написано чимало статей, навчальних і практичних посібників, в яких проаналізовано історичний аспект гендерних студій у журналістиці, сучасний стан функціонування категорії «гендер» у суспільстві взагалі та ЗМК зокрема.

Дослідницька активність кафедралів у царині гендеру ініціювалася завідувачкою кафедри, доктором філологічних наук, професором Н. Сидоренко, яка є авторкою одноосібних наукових статей, співавторкою деяких наукових досліджень, членом авторських колективів навчальних і практичних посібників, покажчиків та ін.

У тандемі з Н. Сидоренко працюють члени кафедри – кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент А. Волобуєва, кандидати філологічних наук, доценти Н. Остапенко, Т. Старченко, науковці інших навчальних і дослідних установ – кандидат історичних наук В. Передирій (Львів), кандидат соціологічних наук М. Скорик (Київ).

Згадані науковці є авторами:

– наукових статей («Українські аспекти гендерної рівності» [6], «Гендерні орієнтації українських ЗМІ» [5], «Гендерна політика у дзеркалі преси» (моніторинг газет «День», «Дзеркало тижня», «Столиця», «Хрещатик») [1], «Гендерні акценти у сучасній періодиці» [15], «Життєві історії» – провідний жанр журналів для жінок в Україні» [11] та ін.);

© Пода О., 2014

– покажчика («Сучасна жіноча преса в Україні» [12]);
 – навчальних і практичних посібників («Гендерні ресурси сучасних мас-медіа» [10], «Гендерні ресурси українських мас-медіа: ціна і якість: практичний посібник для журналістів та працівників ЗМІ» [2]);
 – книжок («Жіноча доля на тлі доби: Літопис жіночого руху у світлі українських видань» [5]).

Гендерну проблематику розробляють також кандидати філологічних наук, доценти В. Михайлюта («Ірина Вільде і часопис «Жіноча доля»» [4] та ін.), Т. Старченко, котрі досліджують контент художньої літератури («Образність романів Ірини Вільде: особливості відтворення в художньому перекладі» [14] та ін.), Н. Желіховська, яка сконцентровує увагу на аналізі журнальної публіцистики («Гендерна проблематика в сучасній українській публіцистиці» [3] та ін.).

Царина гендерних студій є одним з напрямів наукової школи кафедри на рівні магістерських, аспірантських і докторантських досліджень [7–9; 13], що свідчить про новаторство, послідовність наукових пошуків, підтримання традицій кафедрою історії журналістики КНУ ім. Тараса Шевченка.

Так уже йдеться, що активними дослідниками гендеру є жінки, котрі в контексті все тієї ж гендерної теорії вдало поєднують у своєму житті одночасне виконання багатьох гендерних ролей, – тому й не дивно, що жіноча частина кафедри історії журналістики є водночас і її окрасою, і потужним науковим «двигуном».

Мені, як колишній докторантці, хочеться побажати рідній кафедрі наукових звершень, щастя, гараздів, жінкам – краси й процвітання, чоловікам – сили й самодостатності.

1. *Волобуєва А.* Гендерна політика у дзеркалі преси (моніторинг газет «День», «Дзеркало тижня», «Столиця», «Хрещатик») / А. Волобуєва // Вісник Дніпропетровського університету. Сер. Літературознавство і журналістика. – 2002. – Вип. 5. – С. 54–58.

2. *Гендерні ресурси українських мас-медіа: ціна і якість : практичний посібник для журналістів та працівників ЗМІ* / Н. Сидоренко, М. Скорик та ін.; ред.-упоряд. Н. Сидоренко. – К. : «К.І.С.», 2004. – 76 с.

3. *Желіховська Н.* Гендерна проблематика в сучасній українській публіцистиці / Н. Желіховська // Журналістика. – 2012. – Вип. 11. – С. 136–144.

4. *Михайлюта В.* Ірина Вільде і часопис «Жіноча доля» / В. Михайлюта // Образ. – 2009. – Вип. 10. – С. 19–22.

5. *Передерій В.* Жіноча доля на тлі доби : (Літопис жіночого руху у світлі українських видань) / В. Передерій, Н. Сидоренко, Т. Старченко. – К. : Дослідницький центр історії української преси, 1998. – 120 с.

6. *Остапенко Н.* Українські аспекти гендерної рівності / Н. Остапенко, Н. Сидоренко // Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Сер. Журналістика. – 2004. – № 12. – С. 26–28.

7. *Пода О.* Проблема гендерних репрезентацій у прозі жіночих журналістів / О. Пода // Образ. – 2008. – Вип. 9. – С. 28–38.

8. *Пода О.* Гендерні студії у журналістикознавстві: до постановки проблеми / О. Пода // Журналістика. – 2008. – Вип. 7. – С. 149–161.

9. *Пода О.* Комунікатори в жіночому журналі / О. Пода // Журналістика. – 2012. – Вип. 11. – С. 145–153.

10. *Сидоренко Н.* Гендерні ресурси сучасних мас-медіа : навч. посіб. / Н. Сидоренко, А. Волобуєва, Н. Остапенко. – К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2012. – 111 с.

11. *Сидоренко Н. М.* «Життєві історії» – провідний жанр журналів для жінок в Україні / Сидоренко Н. М., Сидоренко О. О. // Культура народів Причорномор'я : научный журнал Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. – 2007. – № 101. – С. 208–212.

12. *Сидоренко Н.* Сучасна жіноча преса в Україні : покажчик / Упоряд. Н. Сидоренко, А. Волобуєва. – К. : Дослідницький центр історії української преси, 1998. – 76 с.

13. *Семенко С.* Портретний нарис у творчій практиці Олени Пчілки / С. Семенко // Журналістика. – 2013. – Вип. 12. – С. 126–139.

14. *Старченко Т.* Образність романів Ірини Вільде: особливості відтворення в художньому перекладі / Т. Старченко // Образ. – 2008. – Вип. 9. – С. 68–73.

15. *Старченко Т.* Гендерні акценти у сучасній періодиці / Т. Старченко // Структура и содержание связей с общественностью в современном мире. – Луганск : Знание, 2002. – С. 303–312.